

Ansökan om dispens för naturvårdande skötselinsatser på strandskyddad mark i Velamsunds naturvårdsområde.

Skötselinsatser på strandskyddad skogsmark kräver vanligtvis inte dispens. I ett naturreservat kan emellertid detta krävas för att säkerställa att djur och växtlivenligt miljöbalken??

Naturreservatsförvaltningen avser att genomföra naturvårdande skötselinsatser i sexton biotoper i Velamsunds naturvårdsområde. Skötselinsatserna är naturvårdsgallringar, friställning av ekar och restaurering av tidigare öppna marker för att öka områdets biologiska mångfald och kulturmiljövärden. Ett antal avdelningar ligger helt eller delvis inom strandskyddat område och det är för dessa denna dispensansökan gäller.

I detta område avser förvaltningen att restaurera tidigare öppna marker:

1. där det i dag växer granskog, genom att avverka granskogen
2. restaurera delvis öppna marker genom att bl a friställa av ekar.

Biotoperna ligger i naturvårdsområdets nordöstra del i anslutning till Mörby gärde som idag betas av hästar. Tidigare området betats eller brukats som vall eller åker.

De områden som idag är helt skogsbeklädda har vuxit igen med tiden eller planterats med granskog. Dessa är fyra avdelningar (biotoper) nr 67,68, 70 och 72. Övriga avdelningar är mestadels halvöppna marker där friställning av ekar och viss naturvårdsgallringar krävs.

Kantzonen mot vattnet kommer att lämnas för fri utveckling och följa de naturliga förutsättningarna. Även ekar i kantzon mot Lagnövägen kan komma att friställas. Se bifogad karta.

Beskrivning av området

I området låg tidigare Mörby gård men när det inte längre fanns ekonomi att bruka gården försvann betesdjuren och området lämnades till stora delar att växa igen och vissa områden planterades igen med gran. I avdelningarna som är skogsbeklädda kan man se tydliga spår av det tidigare öppna landskapet. Ett system av täckdiken visar hur åkerlapparna låg och i de tidigare betes- och fodermarkerna som låg utanför åkermarken står ett flertal stora och mycket gamla ekar inträngda bland granarna. Dessa ekar var tidigare solitära ekar i hag- och slättermarkerna. Se bild. Barrträden har trängt ut alla lövträd och givit marken en helt annan karaktär då de försurar marken.

Syftet med åtgärden

Syftet med restaureringen är att återskapa det tidigare landskapet och att området ska återfå den biologisk mångfald och de kulturmiljövärden som slätterängar och betesmarker har. Detta ligger i linje med kommunens övergripande mål - Attraktiva livsmiljöer i Nacka - där rent vatten, frisk luft, ett rikt växt- och djurliv och en god bebyggd miljö kännetecknar Nackas miljöambitioner.

Området kommer att få en annan karaktär med öppenhet och ljusinsläpp vilket gynnar kärleväxter. Genom att området framledes ska nyttjas för naturbete gynnas hävdgynnade vegetationstyper och området de kulturhistoriska värdena ökar. Genom åtgärden kommer även områdets rekreativa värde att öka.

Andelen hävdad betesmark och slåtteräng har under det senaste århundradet minskat kraftigt. Endast någon procent av den naturliga fodermarkens areal finns kvar. Detta är därför en viktig åtgärd för att uppfylla miljömålen "Ett rikt odlingslandskap" och "Ett rikt växt och djurliv"..

Genomförande

Skötselinsatsen ska med specialanpassade maskiner som ger så litet marktryck som möjligt genomföras på tjälad mark eller när det är relativt torrt i markerna för att minimera markskador. Stubbar lämnas då stubbrytning ger alltför stor åverkan. För att gynna de kärlväxter som trivs i näringsfattiga marker kommer granar och toppar (riset) att tas ut.

Kantzonen mot Insjön lämnas för frutveckling. Här är området brant och här växer tall på hållmarken.

Efter avverkningen betas området som varit skogsbeklädd av kor som är vana att röra sig på besvärliga marker i detta falla stubbar. Under olika perioder av områdets restaureringsfas kommer därefter olika betesdjur nyttjas utifrån de växter som etablerar sig i olika successionsstadier.

Vid behov kan även hö från områden som hyser många olika kärlväxter komma att spridas i området för att möjliggöra för fler hävdväxter att etablera sig.

Föreskrifter

Skötseln av området styrs av naturvårdsområdets föreskrifter. I föreskrifternas skötselplan finns endast specifik skötsel för detta område endast gällande område 21 i föreskrifternas skötselplan resterande sköts utifrån föreskrifternas generella skötsel.

Där står bland annat-

| | |
|--|---|
| Under beskrivning av området: | Idag finns inte längre någon brukad åker inom Velamsund. En del f.d åkermark utnyttjas nu som vall eller permanent bete. Andra delar av den forna åkermarken är under långsam igenväxning. De största områdena med tidigare åker ärdels öster om Insjön, det sk Mörby gärde. |
| A föreskrifter: | - att ändra pågående markanvändning, tex genom att skogsplantera öppen mark. Dock får igenväxande mark överföras till hävdad mark. |
| Syftet med naturvårdsförvaltningen: | Naturvårdsområdet ska vårdas så, att dess natur-och kulturvärden samt att dess värden för friluftslivet bevaras. För att uppnå detta syfte får inte idag öppen mark tillåtas att växa igen. Skogsskötseln ska bedrivas i enighet med skötselplanen och ska syfta till att skapa rekreations- och naturvårdsanpassad skog. |
| Skötselplanen: | I skötselplanen beskrivs riskerna med igenväxningen bland annat under Framtida vegetationsutveckling |
| Övergripande mål i skötselplanen står: | På produktiv skogsmark kan försiktigt skogsbruk bedrivas med inriktning mot att skapa en mångformig |

och rekreativ skog med höga naturvärden ...
och de öppna markerna måste få utökad hävd.

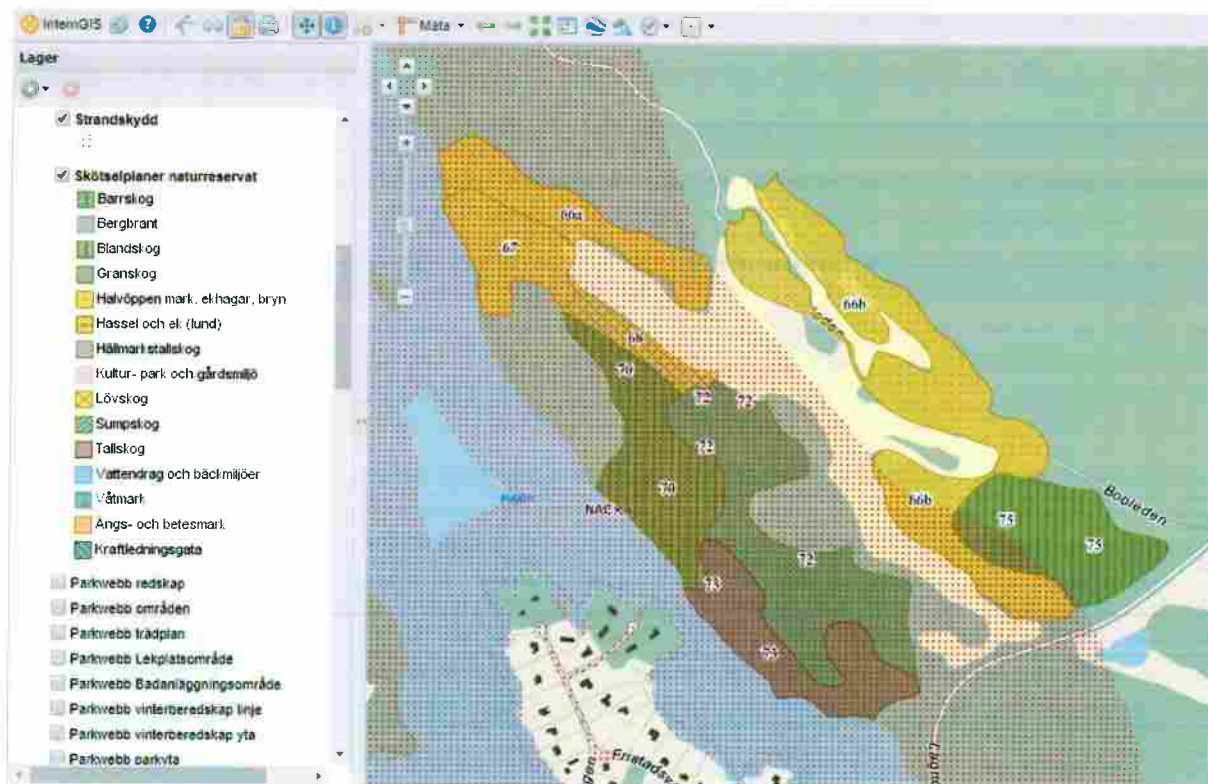
Andra underlag:

För att möjliggöra genomförandet av skötselplanen i reservatsföreskrifterna har kommunen operativa skötselplaner med natur-kultur och rekreativa mål. Inventeringen som ligger till grund för den operativa skötselplanen har genomförts av naturvårdsspecialister på skogsstyrelsen. Den 25 oktober beslutade Natur- och trafikenämnden NTN 2017/443 att genomföra skötselinsatser i nordöstra delen av Velamsunds naturreservat enligt framtiden operativa skötselplan

Skötselinsatserna har även förankrats hos arrendatorerna i området Nacka ridklubb och Kossorna i Skogen samt aktiva föreningarna med naturvårdsinriktning i området Boo natur- och miljövänner samt Nackas naturskyddsförening.

Administrativa uppgifter samt karta

Biotoperna ligger i reservatets nordöstra del se nedan



Översikt storlek och beräknat uttag.

| Avdnr. | Yta (ha) | Volym (m3sk/ha) | Max uttag % | Max uttag tot (m3sk) |
|--------|----------|-----------------|-------------|----------------------|
| 66 | 2,09 | 150 | 10 | 31,35 |
| 67 | 1,70 | 80 | 60 | 81,60 |
| 68 | 0,74 | 40 | 60 | 17,76 |
| 70 | 3,05 | 140 | 60 | 256,20 |
| 72 | 4,67 | 90 | 60 | 252,18 |
| 73 | 2,48 | 150 | 2 | 7,44 |
| 75 | 3,02 | 150 | 2 | 9,06 |

Skötselplan Velamsund

| | |
|------------------------------------|--|
| Avdelning | 70 |
| Biotop | Blandskog |
| Storlek hektar | 3.05 |
| Medelålder | 140 |
| Procentuell fördelning trädslag | Tall:40 Gran:40 Löv:10 Ek:10 |
| Volym m ³ sk | 140 |
| Betespräglad | |
| Besökstryck | medel |
| Naturvårdskvalité | 2 |
| Reservatsföreskrifter | |
| Mål | Blandskog med ek, tall och olika arter med lövträd av grov dimension |
| Beskrivning | Barrskog med ett relativt stort inslag av äldre ek som nu är inväxta och beskuggade av gran. Det är främst i slänten mot Insjön som har en större andela av äldre ek. |
| Åtgärdsförslag | Frihugg ek i första hand men även grövre atall, asp och björk. Enstaka grupper med gran kan lämnas om de inte konkurrerar med ek. Området kan bli en vacker ekhage om ekarna frihuggs. Kör bort granris. |
| Uttag % | 60 |
| Prioritering | 1 |

Skötselplan Velamsund

| | |
|------------------------------------|--|
| Avdelning | 72 |
| Biotop | Granskog |
| Storlek hektar | 4.67 |
| Medelålder | 90 |
| Procentuell fördelning trädslag | Tall:15 Gran:80 Löv:3 Ek:2 |
| Volym m ³ sk | 90 |
| Betespräglad | Ja |
| Besökstryck | medel |
| Naturvårdskvalité | 2 |
| Reservatsföreskrifter | |
| Mål | Ekbackar med gamla grova ekar i ett område med i övrigt lövdominerad yngre skog i grupper. |
| Beskrivning | F.d. inäga som är planterad med gran och i östra delen med tall. Området har ett litet inslag av asp och björk. Gamla ekar från en tidigare generation växer spridda i området och är kraftigt inväxta med gran. |
| Åtgärdsförslag | Avverka gran för att återskapa den ursprungliga öppna miljön med gamla ekar som huvudträdslag. Enstaka grupper med asp och björk samt tall kan sparas sparsamt. Uppslag av lövträd och gran röjs regelbundet. Lämpligt som betesmark men skydda ekarna från barknag. |
| Uttag % | 60 |
| Prioritering | 1 |

Skötselplan Velamsund

| | |
|---------------------------------|--|
| Avdelning | 73 |
| Biotop | Tallskog |
| Storlek hektar | 2.48 |
| Medelålder | 150 |
| Procentuell fördelning trädslag | Tall:60 Gran:30 Löv:18 Ek:2 |
| Volym m ³ sk | 150 |
| Betespräglad | |
| Besökstryck | medel |
| Naturvårdskvalité | 2 |
| Reservatsföreskrifter | |
| Mål | Tallskog med gamla grova träd och ett inslag av asp och björk samt frihuggna ekar |
| Beskrivning | Talldominerad skog med ett inslag av gran, asp, björk och en del äldre ek. Slän t mot sjön med branter. Utsiktsplats i brant mot Insjön. |
| Åtgärdsförslag | Inga åtgärder annat än frihuggning av äldre ek. |
| Uttag % | 2 |
| Prioritering | 1 |

Skötselplan Velamsund

| | |
|------------------------------------|---|
| Avdelning | 75 |
| Biotop | Blandskog |
| Storlek hektar | 3.02 |
| Medelålder | 150 |
| Procentuell fördelning trädslag | Tall:65 Gran:30 Löv:3 Ek:2 |
| Volym m ³ sk | 150 |
| Betespräglad | |
| Besökstryck | högt |
| Naturvårdskvalité | 2 |
| Reservatsföreskrifter | |
| Mål | Barrskog med frihuggna ekar och ett inslag av gran, asp och björk |
| Beskrivning | Talldominerad skog med ett stort inslag av gran. Det växer även asp, björk och en del äldre ek. Död ved finns spridd i området. Högre naturvärde. |
| Åtgärdsförslag | Inga åtgärder annat än frihuggning av ek. |
| Uttag % | 2 |
| Prioritering | 1 |

Skötselplan Velamsund

| | |
|---------------------------------|--|
| Avdelning | 66 |
| Biotop | Halvöppen mark, ekhagar, bryn |
| Storlek hektar | 2.09 |
| Medelålder | 150 |
| Procentuell fördelning trädslag | Tall:20 Gran:10 Löv:10 Ek:60 |
| Volym m ³ sk | 150 |
| Betespräglad | Ja |
| Besökstryck | högt |
| Naturvårdskvalité | 2 |
| Reservatsföreskrifter | Omr 21, Fornlämningar |
| Mål | Landskapsvård med grova gamla ekar runt inägorna med ett inslag av olika lövträdsarter och tall samt hassel i buskskiktet |
| Beskrivning | Kantzoner mot inägor och mot bergssluttningar. Ek dominerar men det växer även asp, björk, rönn och tall i trädskiktet. Buskskiktet är delvis tätt med slån och hassel. Högre naturvärde. |
| Åtgärdsförslag | Ekarna är till stor del frihuggna men man kan utvidga området längre upp mot de angränsande skogarna där det växer gamla ekar som nu är inväxte blan gran och lövträd. Vissa delar lämpliga för skogsbete. |
| Uttag % | 10 |
| Prioritering | 2 |

Skötselplan Velamsund

| | |
|------------------------------------|---|
| Avdelning | 67 |
| Biotop | Ekhage |
| Storlek hektar | 1.7 |
| Medelålder | 80 |
| Procentuell fördelning trädslag | Tall:20 Gran:60 Löv:20 Ek:10 |
| Volym m ³ sk | 80 |
| Betespräglad | |
| Besökstryck | medel |
| Naturvårdskvalité | 2 |
| Reservatsföreskrifter | |
| Mål | F.d. inäga med gamla ekar frihuggna från gran. Enstaka träd av andra trädslag mest tall, asp och björk. |
| Beskrivning | Gamla ekar som nu växer invuxna i en tät granskog. Förekomst av tall, asp och björk samt klibbal närmast vattnet. Högre naturvärde. |
| Åtgärdsförslag | Avverka gran som växer nära ek och tall. Spara asp, björk och en lövrik kantzon mot vattnet. Granris körs bort från området. |
| Uttag % | 60 |
| Prioritering | 1 |

Skötselplan Velamsund

| | |
|------------------------------------|---|
| Avdelning | 68 |
| Biotop | Lövskog |
| Storlek hektar | 0.74 |
| Medelålder | 40 |
| Procentuell fördelning trädslag | Tall:5 Gran:60 Löv:35 Ek:0 |
| Volym m ³ sk | 40 |
| Betespräglad | |
| Besökstryck | lågt |
| Naturvårdskvalité | 3 |
| Reservatsföreskrifter | |
| Mål | Lövrikt område som på sikt får en grov dimension. Området har även ett inslag av tall |
| Beskrivning | Mycket stamrikt och oframkomligt område med främst lövträd som asp och björk. |
| Åtgärdsförslag | Glesa ut i de stamrika grupperna och gynna främst tall, asp och björk samt ek. Spara en tätare lövrik kantzon mot inägan. |
| Uttag % | 60 |
| Prioritering | 1 |